
AZERBAYCAN CUMHURİYETİ'NİN KURUCUSU MEHMET EMİN RESULZADE

06.03.2020

Trt Avaz (6 Mart 2020)

Müslüman doğunun ilk demokratik cumhuriyeti kabul edilen ve 28 Mayıs 1918'de bağımsızlığını ilan eden Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kurucusu Mehmet Emin Resulzade, vefatının 65. yılında anılıyor.

Modern Azerbaycan milli kimliğinin oluşmasında büyük rol oynayan, basın ve siyasi faaliyetleriyle hayatı boyunca ülkesinin bağımsızlığı ve toplumun aydınlanması için çalışan Resulzade'nin anısı, hem Azerbaycan'da hem de hayatının bir kısmını geçirdiği Türkiye'de yaşatılıyor.

Azerbaycanlılar için bağımsızlığın sembolü olan bir slogan haline gelen "Bir kere yükselen bayrak, bir daha inmez" sözlerinin sahibi Resulzade, 31 Ocak 1884'te Bakü'nün Novhanı köyünde doğdu.

Genç yaşından itibaren siyasetle ilgilenen Resulzade, Çarlık rejimi aleyhtarı bazı siyasi parti ve örgütlerde çalışmalar yürüttü, çeşitli gazete ve dergilerde yazdı.

Çar rejiminin baskıları karşısında 1909'da İran'a giderek burada gazetecilik yapan, siyasetle uğraşan Resulzade, meşrutiyet rejimi feshedildikten sonra İran'da da baskılarla karşılaşınca 1911'de Türkiye'ye gitmek zorunda kaldı.

Resulzade, daha sonra Bakü'ye dönerek Müsavat Partisine üye oldu ve 1917'de bu partinin Genel Başkanlığına getirildi.

Milli Konsey, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kurulmasını ilan etti

Resulzade, 1918'de Azerbaycanlı aydınların oluşturduğu Milli Konseyin Başkanı seçildi ve 28 Mayıs 1918'de Milli Konsey, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kurulmasını resmen ilan etti.

Resulzade, 4 Haziran 1918'de Azerbaycan ve Osmanlı devleti arasında imzalanan dostluk ve iş birliği anlaşmasına Azerbaycan adına imza attı.

18 Haziran 1918'de Resulzade başkanlığındaki bir heyet, yeni kurulan Kafkasya devletlerinin tanıtılması için düzenlenen konferansa katılmak üzere İstanbul'a geldi. 15 Eylül 1918'de, "Kafkas İslam Ordusu" ismi verilen Osmanlı ordusu, Bakü'yü Ermeni ve Bolşevik çetelerden kurtardı ve bu haberi, Resulzade'ye dönemin Harbiye Nazırı Enver Paşa verdi.

Bakü'ye dönen Resulzade, hükümette yer almasa da Müsavat Partisi Genel Başkanı olarak parlamentoda aktif çalışmalar yürüttü, hükümetin faaliyetini yönlendirdi.

Resulzade, 1947'de Türkiye'ye yerleşti ve Türk vatandaşı oldu

Bolşeviklerin, Azerbaycan'ı işgalinin ardından tutuklanan Resulzade, Moskova'ya götürüldü. Stalin'in ısrarlarına rağmen Sovyetlerle iş birliği yapmayı kabul etmeyen Resulzade, Sovyetler Birliği'ni terk etti.

Fransa, Finlandiya, Polonya ve Almanya'da yaşayan Resulzade, Sovyet karşıtı yayımlar yaptı, Azerbaycan'ın işgal altında olduğunu dünyaya duyurmaya çalıştı.

Resulzade, 1947'de Türkiye'ye yerleşti, Bakanlar Kurulu kararıyla Türk vatandaşı oldu.

1949'da Ankara'da Azerbaycan Kültür Derneğini kuran Resulzade, kitaplar yazarak, konferanslar düzenleyerek ülkesinin durumunu anlatmayı sürdürdü.

Resulzade, 6 Mart 1955'de Ankara'da vefat etti ve cenazesi Cebeci Asri Mezarlığı'na defnedildi.

Resulzade'nin kurduğu ve merkezi Ankara'da bulunan Azerbaycan Kültür Derneği, Türkiye'de faaliyet gösteriyor. Türkiye'de birçok il ve ilçede ismine sokak ve caddeler olan Resulzade'nin anısı, isminin verildiği Ankara Çankaya'daki Mehmet Emin Resulzade Anadolu Lisesi'nde de yaşatılıyor.

<https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/avrasyadan/azerbaycan-cumhuriyetinin-kurucusu-mehmet-emin-resulzade/5e621b4e01a30a06c495ea77>

Kaynak/Source: